

V L A A M S   P A R L E M E N T



Zitting 2008-2009

23 april 2009

# HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het pps-project scholenbouw en de beschikbaarheidsvergoeding                                                   | 1  |
| Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het akkoord op het Overlegcomité om de leerplicht te verlagen naar 5 jaar                                      |    |
| Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verlaging van de leerplicht naar 5 jaar en het standpunt ter zake van de Vlaamse Regering op het Overlegcomité | 2  |
| Met redenen omklede moties                                                                                                                                                                                                                                                                    | 5  |
| Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Vlaamse school in Komen                                                                                     | 5  |
| Met redenen omklede moties                                                                                                                                                                                                                                                                    | 7  |
| Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de preventiecoaches                                                                                           | 7  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de in- en uitstroom van studenten in de geïntegreerde lerarenopleiding                                      | 9  |
| Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het taalgedrag van kansarme peuters                                                                              | 10 |
| Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rationalisatie van het hogeronderwijsaanbod                                                                | 12 |
| Interpellatie van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO)                                                                  | 13 |

**Waarnemend voorzitter: de heer Kris Van Dijk**

**Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het pps-project scholenbouw en de beschikbaarheidsvergoeding**

**De voorzitter:** De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb deze vraag opgesteld en doorgestuurd op 25 maart 2009. Intussen is er heel wat gebeurd.

Mijnheer de minister, we weten dat de finale onderhandelingen voor de DBFM-operatie scholenbouw aan de gang zijn. De nv Schoolinvest is reeds bezig met de voorbereiding van een twintigtal projecten. Drie proefprojecten, één in elk net, zouden op korte termijn van start gaan. Het dossier dat al heel deze legislatuur mee gaat, komt in een beslissende fase.

Het aspect dat de schoolbesturen nog het meest interesseert, is het prijskaartje. Eerder liet u reeds verstaan dat er in het gedeelte ‘onderhoud’ van de beschikbaarheidsvergoeding eventueel nog een extra inspanning van de Vlaamse overheid mogelijk was om het project voor de schoolbesturen betaalbaar te houden.

Er is verder overleg geweest. We gaan proberen om een aantal elementen daarvan zo snel mogelijk decretaal te verankeren.

Ik veronderstel dat we de minister van Onderwijs in de volgende legislatuur – en misschien is dat dezelfde minister – hierover nog verder zullen moeten ondervragen. We zullen dat met veel plezier en overtuiging doen. Tijdens de laatste commissievergadering van deze legislatuur zou ik graag nog wat informatie krijgen. Mijnheer de minister, kunt u ons de laatste stand van zaken meedelen? Wat mogen we nog verwachten in deze legislatuur?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mijnheer De Meyer, u hebt in het verleden terecht de aandacht gevestigd op het prijskaartje voor de inrichtende machten. Bij de onderhandelingen die momenteel aan de gang zijn met de voorkeurskandidaat, is dit dan ook een belangrijk aandachtspunt.

U weet dat het DBFM-concept zelf reeds in een gemeenschapswaarborg voorziet: zowel voor de leningen die het DBFM-vennootschap zal aangaan voor zijn financiering,

alsook voor het deel van de beschikbaarheidsvergoedingen dat ten laste valt van de inrichtende machten. Die maatregel had al de bedoeling om een gunstig effect te hebben op de prijs.

Het is uiteraard onze bedoeling om er alles aan te doen om – waar ook maar mogelijk – verder de kosten te drukken. We weten dat het plannen en uitvoeren van een investeringsoperatie van dergelijke omvang onvermijdelijk kosten met zich meebrengt, maar we beseffen evengoed dat de prijs zo aantrekkelijk mogelijk moet zijn voor de scholen zelf.

Ik wil niet op de zaken vooruitlopen, noch in detail gaan, maar het is evident dat we alle mogelijkheden onderzoeken om dit te bereiken. Daarom ben ik ook verheugd dat er straks in het kader van ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XIX een amendement – dat u trouwens ook hebt ondertekend – voorligt dat beoogt om de onderhoudscomponent van de beschikbaarheidsvergoedingen voor 90 percent te betoelagen in het gesubsidieerd onderwijs. Dit lijkt mij een belangrijke inspanning van de overheid ten aanzien van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs. Het is namelijk een verhoging van 0 naar 90 percent.

– *Mevrouw Monica Van Kerrebroeck treedt als voorzitter op.*

**De voorzitter:** De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Een aantal schoolbesturen twijfelt nog om zijn definitieve toezegging te geven. Misschien kan uw maatregel hen over de streep trekken om deze belangrijke investeringen te doen voor hun school en voor hun kinderen. Ik ben ervan overtuigd dat degenen onder ons die het geluk zullen hebben hier aanwezig te zijn na de verkiezingen van 7 juni, over dit dossier nog heel wat keren verder van gedachten zullen wisselen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het akkoord op het Overlegcomité om de leerplicht te verlagen naar 5 jaar**

**Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verlaging van de leerplicht naar 5 jaar en het standpunt ter zake van de Vlaamse Regering op het Overlegcomité**

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijck:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, we hebben kennis genomen van het akkoord in het Overlegcomité. Men zegt dat dat in het federale regeerakkoord staat.

De verlaging van de leerplichtleeftijd naar 5 jaar is al langer een eis van de Franstaligen. Wij dragen het geweer op een andere schouder aangezien we onlangs een ontwerp van decreet hebben goedgekeurd in verband met kleuterparticipatie. Hier gaat het niet over het belang van kleuterparticipatie. Ongeacht een federale wetswijziging ter zake hebben wij initiatieven genomen. Op basis van uw ontwerp van decreet slagen we erin een hoge kleuterparticipatie te realiseren.

Op 24 maart 2005 stelde mevrouw Michiels een vraag om uitleg. In uw antwoord gaf u cijfers waaruit de hoge kleuterparticipatie bleek. Als er een federale wet komt die de leerplichtleeftijd verlaagt naar 5 jaar – dat wordt dan een leerplichtperiode van 13 jaar – en men koppelt dat aan de Financieringswet, dan levert dat nadelige gevolgen op voor Vlaanderen.

Wat de discussie over de leerplichtverlaging betreft, wil ik erop wijzen dat de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) hierover in het verleden al een paar adviezen heeft geleverd. Ik citeer het advies van 21 april 2004: “De raad basisonderwijs oordeelt dat het federale wetsvoorstel tot verlaging van de leerplichtleeftijd van 6 naar 5 jaar als geïsoleerde maatregel onvoldoende garanties biedt”, “De raad pleit voor een geïntegreerde aanpak, waarbij minstens gelijktijdig op het Vlaams niveau ondersteunende en stimulerende maatregelen van kracht worden” en “De raad roept alle betrokkenen op om de problematiek vanuit dit brede perspectief te benaderen”. We zouden de decretale maatregelen als de hierin bedoelde ondersteunende maatregelen kunnen beschouwen. Het gevolg van deze fundamentele inhoudelijke en financiële bemerkingen is in elk geval dat we hebben besloten niet bij de pakken te blijven zitten.

Tot zover het goede nieuws. Ik kom nu bij de notulen van het Overlegcomité van 5 maart 2009. Daarin staat te

lezen dat de vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap, de vertegenwoordigers van het kabinet van de minister en de vertegenwoordigers van de minister-president instemmen met het voorontwerp van wet houdende de wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht met het oog op de invoering van een leerplicht vanaf de leeftijd van 5 jaar. Verder staat er dat de vertegenwoordigers van de Franse Gemeenschap “verheugd zijn vast te stellen dat het Vlaamse standpunt pragmatischer wordt.”

Indien het gaat om een interpretatief decreet of om de verplichting een schoolje te financieren, is het nog wachten op een pragmatisch standpunt van de Franstalige politici, maar daarover straks meer.

Gisteren heeft de heer Weyts in de Kamer van Volksvertegenwoordigers minister Laruelle een parlementaire vraag over dit onderwerp gesteld. Dit brengt me terug bij het begin van deze interpellatie. Minister Laruelle heeft verklaard dat dit in het regeerakkoord is opgenomen en dat mijn partij dit dus mee heeft goedgekeurd. Dat klopt. *(Opmerkingen van minister Frank Vandenbroucke)*

Mijnheer de minister, in mijn ogen was dat wel slim. De federale regering heeft zich over het pakket met Vlaamse en Franstalige eisen gebogen. U hoeft zich, met andere woorden, zeker niet persoonlijk aangesproken te voelen. Het is gewoonweg hemeltergend dat in verband met de Franstalige eis onmiddellijk een wetsvoorstel is voorbereid. Ik vraag me af waar de pragmatische houding schuilt. In het kader van de dialoog, van de staats-hervorming en van de discussie over Brussel-Halle-Vilvoorde had dit in maart 2008 als een enkel pakket kunnen worden behandeld. Nu zijn de Vlaamse eisen niet behandeld. Als de Franstaligen iets vragen, komt de wagen op gang. Voor ons blijft het wachten op Godot.

Aangezien ik dit vreemd vind, zou ik de minister een concrete vraag willen stellen. De Vlaamse Regering heeft dit eigenlijk mee goedgekeurd. Ik vraag me af waarom. Wat andere zaken betreft, blijven we met een status quo zitten. Omwille van welke argumenten heeft de Vlaamse Regering zich akkoord verklaard met een federaal voorstel tot verlaging van de leerplicht?

**De voorzitter:** Mevrouw Michiels heeft het woord.

**Mevrouw An Michiels:** Mevrouw de voorzitter, we hebben in deze commissie al vaak en lang over dit onderwerp gediscussieerd. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat vooral de Franstalige partijen een verlaging van de leerplicht tot 5 jaar vragen. In het federale regeerakkoord duikt die vraag opnieuw op. In de notulen van het Overlegcomité van 18 maart 2009 staat te lezen dat “het comité akkoord gaat met de voorstellen van beslissing die in de nota van de federale ministers stonden, weliswaar onder voorbehoud van een akkoord

over de financiële aspecten van de nota tussen de federale overheid en de gemeenschappen voor de inwerkingtreding van de vooropgestelde wetswijziging.”

Ik moet eerlijk toegeven dat ik niet helemaal meer kan volgen. Ik heb de minister hierover al meermaals vragen gesteld. Hij heeft steeds laten verstaan dat Vlaanderen niets te winnen heeft bij een leerplichtverlaging. Dit zou ons enkel veel geld kosten. Op 24 maart 2005 heeft de minister laten weten dat een dergelijke verlaging in Vlaanderen niet aan de orde is. Aangezien de kleuterparticipatie hier reeds zeer hoog ligt, zou die maatregel ons veel geld kosten. Op 18 maart 2008 heb ik hierover opnieuw een vraag om uitleg gesteld. De minister heeft toen verklaard “een koele minnaar te zijn van het initiatief tot verlaging van de leerplicht”.

Hij heeft toen ook verklaard dat Vlaanderen een veel krachtiger beleid zou ontwikkelen. Door de voorwaarde te stellen dat wie zich in het eerste leerjaar van het Nederlandstalig basisonderwijs wil inschrijven eerst een jaar Nederlandstalig kleuteronderwijs moet hebben gevolgd, heeft hij zonder enige wetswijziging in feite een verlaging van de leerplicht in Vlaanderen doorgevoerd. We hebben tijdens de bespreking van en de stemming over het ontwerp van decreet gemerkt dat de meerderheid de redenering van de minister heeft gevolgd.

Het is duidelijk dat Wallonië meent iets te kunnen winnen bij een leerplichtverlaging. De minister heeft vorig jaar al toegegeven dat de Waalse politici op bijkomende middelen hopen. Volgens de minister is dit ijdele hoop, aangezien “de federale regering zo arm is als Job”.

Ik heb echter vastgesteld dat het Overlegcomité, waarin de Vlaamse Regering ook is afgevaardigd, met dit ontwerp heeft ingestemd. Het is dus duidelijk – en ook de heer Van Dijck heeft dat al geschetst – dat Vlaanderen weer eens plooit voor de verzuchtingen aan Franstalige kant. Ik zal niet alles herhalen wat hij heeft gezegd, maar ik wil me erbij aansluiten. Ook van Vlaamse zijde zijn er eisen, maar die dossiers laat men maar aanslepen. Ik noem er twee die u rechtstreeks aanbelangen. Er is het eindeloze verhaal van het Franstalig faciliteitenonderwijs. Ondertussen loopt ter zake het derde belangenconflict bijna ten einde. Er is ook de wettelijke verplichting van de financiering van het Vlaamse schooltje in Komen, die de Franstaligen gewoon naast zich neerleggen. Die eisen worden dus ofwel geblokkeerd door belangenconflicten, of genegeerd door de Franstaligen, en dat laten de Vlaamse meerderheidspartijen, zowel op federaal als op Vlaams niveau, zomaar gebeuren.

Mijnheer de minister, waarom wordt nu wel ingegaan op de Franstalige vraag naar een verlaging van de leerplicht, hoewel Vlaanderen hiervoor al een goede oplossing heeft bedacht? Hoe ver staat het ondertussen met het akkoord dat werd geciteerd in die notulen tussen de

federale overheid en de gemeenschappen over de financiële aspecten van die leerplichtverlaging? Hoe zult u de financiële implicaties van die leerplichtverlaging, zoals u die al hebt geschetst in uw antwoord van 2005, opvangen? Welke maatregelen zal Vlaanderen nemen om de twee voornoemde kwesties, die u rechtstreeks aanbelangen omdat ze tot uw beleidsdomein behoren, nog voor de verkiezingen van 7 juni op te lossen?

**De voorzitter:** De heer Schoofs heeft het woord.

**De heer Hans Schoofs:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik wil me ter zake aansluiten, niet omdat ik de vraag wil herformuleren of omdat ik de gedachtegang deel, maar omdat ik het probleem mee aan de kaak wil stellen. Ik ben het helemaal niet eens met de vorige spreker. Gisteren nog hebben we een heel interessant debat gehad in de plenaire vergadering. Daar werd duidelijk nog eens herhaald dat er werk moet worden gemaakt van het Jaar van de Kleuter. Mevrouw de voorzitter, er is een heel grote stap gezet. Dat hebt u zelf ook nog eens duidelijk in de verf gezet.

Kleuters zijn inderdaad massaal aanwezig in kleuterscholen. Die aanwezigheid neemt nog elke dag toe. Ik heb dat gisteren zelf ook nog eens gemeld. Het zijn echter precies die leerlingen die niet aanwezig zijn in ons kleuteronderwijs, die nood hebben aan dat kleuteronderwijs. Het zijn net kansarme gezinnen die niet altijd de discipline hebben om kleuters naar school te brengen. Net voor die kleuters uit die doelgroep is de verlaging van de schoolplicht noodzakelijk, om die kleuters structuur aan te leren, opdat die kleuters, die dat nodig hebben, Nederlands zouden leren in de kleuterschool. Ik richt me dan specifiek tot mevrouw Michiels, die toch uit een partij komt die de Nederlandse taal zeer genegen is. Het is noodzakelijk, opdat het onderwijs enigszins een compensatie zou bieden voor de ontwikkeling die kinderen ontberen in – vaak ontworpen – gezinnen.

Kinderen met minder kansen uit achtergestelde gezinnen, wordt momenteel die kansen ontnomen, doordat ze gewoon niet aanwezig zijn in kleuterscholen. Ik vind het dus jammer dat communautaire beweegredenen worden aangehaald om die kansen teniet te doen. Ik vind de toon van de vraag dus zeer zorgwekkend, en ik ben zeer benieuwd naar het antwoord van de minister.

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijck:** Mevrouw de voorzitter, mijn excuses. Ik was een belangrijk aspect vergeten, dat ook een van mijn bekommernissen is, mijnheer Schoofs. Ik wil daar geen communautaire kwestie van maken. Het gaat over 200 of 300 kleuters, maar het gaat wel over een aanzienlijk financieel verlies voor de Vlaamse Gemeenschap. Dat verlies wordt geraamd op 50 miljoen

euro. Daarmee kunnen we die kleuters nogal in de watten leggen. Daar maak ik me zorgen over. Ik zou dat debat inderdaad niet willen voeren over die enkele kleuters waarvoor dit inderdaad belangrijk is. We hebben hier echter ook een sterk decreet goedgekeurd om die kleuterparticipatie te vergroten. Ook mijn fractie heeft dat ten volle gesteund. Door wat nu federaal gebeurt, zullen we onze opdracht moeten vervullen met 50 miljoen euro minder. Hoe gaan we dat verlies aan inkomsten rechtzetten? Waar zullen we dat geld halen om die opdracht, die ook u heel belangrijk vindt, te vervullen?

**De voorzitter:** Mevrouw Michiels heeft het woord.

**Mevrouw An Michiels:** Ik wil me enigszins aansluiten bij wat de heer Van Dijk zegt. Wij maken hier niet echt een communautaire kwestie van. De meerderheid heeft steeds gezegd dat het decreet dat hier is aangenomen met betrekking tot die kleuterparticipatie, over die verplichting van een jaar in de Nederlandstalige kleuterklas, zou werken. Mijnheer Schoofs, u stelt dat nu al opnieuw in vraag door te stellen dat het u zorgen baart dat dit communautair wordt gespeeld. Dan betwijfel ik of u het er wel mee eens was dat dit een sterk decreet was.

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, zoals de heer Schoofs al opmerkte, is gisteren in de plenaire vergadering expliciet gediscussieerd over kleuterparticipatie. Ik ga niet op de inhoudelijke discussie terugkomen, en evenmin zal ik het opnieuw uitgebreid hebben over de verlaging van de leerplichtleeftijd en de wijze waarop die te realiseren.

Over de verlaging van de leerplicht is regelmatig overlegd tussen het kabinet van minister Laruelle en de bevoegde kabinetten van de verschillende gemeenschappen. Mijn standpunt is in het hele overleg ongewijzigd gebleven. Ik heb me altijd, zoals mevrouw Michiels trouwens correct zegt, opgesteld als een eerder koele minnaar van de verlaging van de leerplicht. De liefde is nog steeds niet ontvlamd. Waarom?

Enerzijds ben ik een verlaging gunstig gezind, want het zou het maatschappelijke signaal geven dat we een vroege onderwijsparticipatie belangrijk vinden. Op dat vlak heeft de verlaging een zekere symboolwaarde. Anderzijds weten we dat een verlaging van de leerplicht nooit hetzelfde effect kan genereren als wat we op Vlaams niveau via de introductie van een inschrijvingsplicht hebben gerealiseerd. De verlaging van de leerplicht dwingt de ouders immers op geen enkele manier om hun kind vroeger naar school te sturen. In de memorie van toelichting van het wetsontwerp staat zelfs letterlijk dat het niet de bedoeling is om de ouders te beperken in de vrije keuze om hun kinderen al dan niet naar de kleuterschool te sturen.

Het is inderdaad zo dat men gemakkelijk aan de verlaging van de leerplicht kan ontsnappen door voor een vijfjarige kleuter te kiezen voor huisonderwijs. Ik daag iedereen trouwens uit om voor een vijfjarig kind vast te leggen wat dit wel mag betekenen. Bovendien heeft een verlaging van de leerplicht tot gevolg dat, op basis van artikel 24 van de Grondwet, de vijfjarigen recht zouden hebben op onderricht in een levensbeschouwelijk vak, iets wat volgens mijn zeer bescheiden mening geen maatschappelijke vraag is maar wel zeer belangrijke budgettaire consequenties heeft. Ik ben dus een koele minnaar, en ik heb dat altijd gezegd.

In elk overleg heb ik dus steeds hetzelfde standpunt verdedigd: principieel ben ik niet gekant tegen een verlaging van de leerplicht, maar de mogelijke gevolgen van zo'n verlaging moeten eerst worden besproken. De pragmatische opstelling waar de heer Van Dijk naar verwijst slaat enkel op het feit dat we langs Vlaamse zijde geen voorwaarden hebben gesteld met betrekking tot het forum waarop het uitklaren van de modaliteiten diende te gebeuren, zolang de gemeenschappen maar betrokken partij waren.

Als u de notificatie van het Overlegcomité goed hebt gelezen, dan zal u vaststellen dat het Overlegcomité akkoord gaat met de door de verschillende partijen bereikte overeenkomst aangaande het principe van de verlaging van de leerplicht, maar dat de toepassingsmodaliteiten en de financiële aspecten het voorwerp moeten uitmaken van een akkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen vooraleer de wetswijziging in werking kan treden. Concreet betekent dit volgens mij dat de federale overheid de volle bevoegdheid heeft om de leerplichtleeftijd te verlagen, maar dat we nu tot een akkoord zijn gekomen dat die verlaging er niet kan komen zonder dat er een akkoord met de gemeenschappen over de toepassingsmodaliteiten is. Ik mag hopen dat de voltallige commissie dat een zeer goede, ferme afspraak vindt.

Ik begrijp dus niet dat ik zou hebben toegegeven aan Franstalige eisen. We zullen het hebben over de toepassingsmodaliteiten en de budgettaire impact, en daarover moet een akkoord worden bereikt vooraleer het federale ontwerp, mocht het ooit worden goedgekeurd, in werking kan treden. Ik vind dus dat we een stevige positie hebben ingenomen. Ik kan wel meedelen dat de gesprekken nog niet van start zijn gegaan. Ik wil het niet opnieuw hebben over het federale regeerakkoord. Ik was daar niet bij. Maar u kent het gezegde: vertrouwen is goed, maar controle is nog beter.

Mijnheer Van Dijk, bij gebrek aan een rotsvast, onwankelbaar vertrouwen in de Vlaamse regeringspartijen die ook federaal aan het roer staan, heb ik dus verkregen dat de Vlaamse Regering – waar ik vooralsnog tot

7 juni vertrouwen in heb – een stevige voet tussen de deur heeft. U zou dat moeten toejuichen.

**De voorzitter:** De heer Van Dijk heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijk:** Mijnheer de minister, het belangrijkste dat ik tijdens deze interpellatie heb geleerd, is dat ik meer argwaan moet hebben tegenover de heer Schoofs.

Wat dat betreft moet ik met angst volgen wat de federale regering ervan maakt. Het is ook een extra reden om zeer ambitieus in de volgende legislatuur ervoor te zorgen dat die voet tussen de deur blijft zitten.

**De voorzitter:** Mevrouw Michiels heeft het woord.

**Mevrouw An Michiels:** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we kunnen uw redenering inzake de leerplichtverlaging volgen. Ik heb u dat nog al gezegd. Ik stel vast dat u akkoord gaat mits er een akkoord is; dat er van dat laatste vooralsnog niets in huis is gekomen en dat dit laatste wellicht op de zeer lange baan zal worden geschoven. Ik vroeg me ook af wat Vlaanderen nog zal ondernemen om twee andere belangrijke dossiers te deblokken. Eentje komt straks nog aan bod, in een interpellatie van de heer Van Dijk. Zal Vlaanderen bij de pakken blijven zitten en gewoon afwachten?

**De voorzitter:** De heer Schoofs heeft het woord.

**De heer Hans Schoofs:** Bij wijze van slotbeschouwing kan ik de heer Van Dijk geruststellen: de deur is niet dichtgeklopt. De voet zit ertussen. En het is ferm van de minister dat hij dat met zoveel woorden ook zegt. Ik heb trouwens in mijn betoog over deze zaak met geen woord gerept. De stand van zaken is wat hij is. Ik pleit ervoor dat de minister geen koele minnaar blijft, maar een minnaar wordt die voluit gaat voor zijn toekomstige bruid: de leerplicht op 5 jaar.

### Met redenen omklede moties

**De voorzitter:** Door de heer Van Dijk en mevrouw Michiels werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

---

**Interpellatie van de heer Kris Van Dijk tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Vlaamse school in Komen**

**De voorzitter:** De heer Van Dijk heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijk:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, dit is een van de laatste commissies voor Onderwijs van deze legislatuur. Ik heb het gevoel dat we aan de zoveelste heruitzending van FC De Kampioenen bezig zijn. Het is een steeds weerkerend verhaaltje, maar toch vind ik dat we er nog altijd moeten over praten. De feiten zijn wat ze zijn. De pragmatische houding is er in dit land nog steeds niet bij iedereen.

Ik zal me beperken tot de recente evolutie. Het Vlaamse basisschooltje in Komen is een van de laatste communautaire onderwijsknelpunten. Vlaanderen financiert deze school van het gemeenschapsonderwijs, niettegenstaande het feit dat het de Franse Gemeenschap is die deze taak op zich zou moeten nemen.

Op 10 juli 2002 werd door het Vlaams Parlement een motie goedgekeurd, waarbij de Vlaamse Regering wordt gevraagd om de Franse Gemeenschap er zich toe te laten verbinden de Vlaamse school in Komen te subsidiëren als aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. Wat dat betreft zijn we steeds zeer legalistisch geweest. Het is ook de ondertoon in het interpretatief decreet over het faciliteitenonderwijs. Als er geen verbintenis komt, dan zou het volgende gebeuren: "De bestaande protocollen dienen als nietig te worden beschouwd en er dient in geen subsidie meer te worden voorzien voor het Franstalige onderwijs in de faciliteitengemeenten, indien zou blijken dat de Franstalige Gemeenschap niet tegemoet komt aan die vraag en haar verplichtingen niet nakomt." Dit komt niet uit het verkiezingspamflet van mijn partij, maar uit een goedgekeurde motie van dit parlement. Minister-president Hasquin heeft trouwens tijdens de vorige legislatuur brieven aan zijn Vlaamse collega geschreven waarin staat dat hij geen principiële problemen heeft met de oprichting van een Nederlandstalige taalwetschool in Komen als aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan.

De hele discussie gaat al jaren over de invulling van de term 'wettelijke voorwaarden'. Toch kwam er medio vorig jaar duidelijkheid. In overeenstemming met het KB van 20 november 1979 moeten het wettelijk voorziene aantal rechthebbende ouders met Nederlandstalige kinderen die in een taalgrensgemeente van het Franstalige taalgebied wonen – dat is tweemaal, zowel voor het kleuter- en het lager onderwijs, 16 gezinshoofden –, voor de eerste december voorafgaand aan het schooljaar op een gestandaardiseerd formulier een aanvraag indienen bij de gemeente. Indien er al een dergelijke gemeenteschool bestaat, kunnen subsidiair een voorzien aantal rechthebbende ouders een Nederlandstalige school van hun keuze, bijvoorbeeld een gesubsidieerde vrije taalwetschool, voor subsidiëring door de Franse Gemeenschap voordragen.

Aan deze voorwaarden werd dan ook voldaan. Zo werd er voor 1 december 2007 een officiële aanvraag voor

de oprichting van een taalwetschool in Komen ingediend. Deze aanvraag was en is juridisch voor 100 procent sluitend. Eind november 2007 werd er dan ook een aangetekende brief verstuurd zowel naar het kabinet van toenmalig minister-president van de Franse Gemeenschap en onderwijsminister Marie Arena als naar het gemeentebestuur van Komen. We zijn ondertussen anderhalf jaar verder en tot nog toe is er geen enkele reactie. Nochtans is het Vlaamse regeerakkoord heel erg duidelijk over dit punt: het huidige Vlaamse regeerakkoord stelt dat de Franse Gemeenschap moet voldoen aan haar wettelijke verplichting tot financiering van de Vlaamse school in Komen. Anders zal de Vlaamse Regering eenzijdige maatregelen nemen. Iedereen weet dat de Vlaamse Regering tracht om de controle te verwerven over het Franstalige faciliteitenonderwijs in Vlaanderen, niet vanuit een negatieve houding maar net om kwaliteitscontrole te kunnen doorvoeren. We verwachten hierbij wel dat dit wederkerig is en dat de Franstaligen op hun grondgebied hun verplichtingen nakomen als aan de officiële vraag daartoe is voldaan.

Blijkbaar is dit ijdele hoop. Ik stel met andere woorden vast dat de protocolakkoorden alleen aan Vlaamse kant worden erkend en uitgevoerd. Dan dringt zich de vraag op in hoeverre we deze toestand kunnen blijven aanvaarden. Ik interpelleerde u hierover een half jaar geleden ook. U beloofde me toen om dit ter sprake te brengen op het Overlegcomité.

Mijnheer de minister, wat is de exacte stand van zaken in dit dossier? Is dit dossier op het Overlegcomité besproken? Zo neen, bent u bereid dit dossier vooralsnog te agenderen op het Overlegcomité? Zo ja, wat werd er afgesproken? Welke eenzijdige maatregelen mogen we verwachten van de Vlaamse Regering?

**De voorzitter:** Mevrouw Michiels heeft het woord.

**Mevrouw An Michiels:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, u zei daarnet dat u zou antwoorden op de vragen. Daarom herhaal ik ze nog eens. Wat gaat u doen om deze twee dossiers, want ik koppel het faciliteitenonderwijs hier aan, nog gedeblokkeerd te krijgen voor de verkiezingen?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, voor een stand van zaken verwijst ik naar mijn antwoord van 18 november 2008 op uw eerdere interpellatie. Op de aanvraag van een groep ouders heeft noch de gemeente Komen, noch de Franse Gemeenschapsregering gereageerd. In de loop van de maand maart is er overleg geweest tussen vertegenwoordigers van de vzw Knokk en mijn kabinet om de situatie te bespreken. Daar is aan de vertegenwoordigers van de vzw uitgelegd dat zij tegen dit stilzitten van de

kant van de gemeente en de Franse Gemeenschap een beroep bij de Raad van State zouden kunnen inleiden.

De vertegenwoordigers van de vzw Knokk zouden zich hierover beraden en zullen me op de hoogte brengen van een eventueel annulatieberoep. Er is hun in dat verband ook wel verduidelijkt dat een nieuwe aanvraag doen het meeste zekerheid biedt, aangezien de aanvraag van 2007 uitging van een groep personen die mogelijk intussen niet allemaal meer voldoen. Ook de beroepstermijn voor een verzoekschrift bij de Raad van State maakt een direct verzoekschrift mogelijk onontvankelijk. Uiteraard kan de Vlaamse Regering dergelijk verzoekschrift politiek mee ondersteunen, maar de partijen die dergelijk geding zouden moeten inleiden, zijn rechtstreeks belanghebbenden: ouders van Nederlandstalige kinderen die wonen in de gemeente Komen.

Toch merk ik soms een dubbelzinnige houding in deze aangelegenheid. De consequentie van deze constitutioneel correcte weg is dat de Nederlandstalige school van Komen onder de subsidieregels komt van het basisonderwijs in de Franse Gemeenschap. Op het vlak van werkingsmiddelen en investeringsmiddelen zal dat geen stap vooruit zijn. De financiering en omkadering bij de Franse Gemeenschap is minder gunstig dan in Vlaanderen. De school krijgt op dit moment trouwens meer middelen dan ze op basis van de Vlaamse financieringsregels genereert. Solidariteitsmechanismen binnen het gemeenschapsonderwijs leveren de school meer middelen op. Men kan er moeilijk tegelijkertijd op aansturen dat de Franse Gemeenschap haar verantwoordelijkheid neemt en vragen dat de Vlaamse Gemeenschap het voortbestaan van deze school verzekert.

Het dossier werd na december 2003 niet meer besproken op het Overlegcomité. Uit dat overleg kwam, zoals u zei, ook een zeer duidelijk standpunt van de Franse Gemeenschapsregering. Het is niet duidelijk wat de reden is van de stilte van de kant van de Franse Gemeenschap en de gemeente. Ik ben van plan daarnaar te informeren, maar ben niet geneigd dat op een apart Overlegcomité te doen. Als het dossier van het volgende belangenconflict rond het interpretatief decreet op het Overlegcomité komt, zal het specifieke probleem van de Nederlandstalige school in Komen besproken worden.

De mogelijke eenzijdige maatregelen werden in het regeerakkoord gekoppeld aan de problematiek van de pedagogische inspectie en de taalinspectie in het faciliteitenonderwijs en aan het probleem dat de Franse Gemeenschap haar wettelijke verplichting tot financiering van de Vlaamse school te Komen moet naleven. Op dat ogenblik was er nog geen voorstel van interpretatief decreet. Dat voorstel is een eenzijdig Vlaams parlementair initiatief, weliswaar een zeer goed initiatief, dat door mij als minister en door de meerderheid is ondersteund.

Een ander initiatief daar bovenop wordt niet voorbereid.

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijck:** Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Het is inderdaad niet altijd duidelijk dat een en ander voordeel zal genereren voor de Franse Gemeenschap. Eigenlijk zijn we in onze visie ook op een illegale wijze bezig. Het is de bluts met de buil. Met de bespreking van het interpretatief decreet hebben we duidelijk die kaart getrokken: het element van territorium staat boven het andere. We moeten oppassen met die stelling. Het interpretatief decreet zal zeker op een volgend Overlegcomité worden besproken. Iedereen zal het met me eens zijn dat daar geen gevolg aan gegeven zal worden. We hebben volgende week onze laatste plenaire vergadering. Wie hier in de volgende legislatuur terugkomt, zal van voren af aan met dat decreet moeten starten. Als het nu niet wordt goedgekeurd, is het terug helemaal naar af. In dat geval is het resultaat vrij pover, ondanks al onze inspanningen.

**De voorzitter:** Mevrouw Michiels heeft het woord.

**Mevrouw An Michiels:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, uw laatste antwoord was zeer duidelijk. Als het afhangt van de Vlaamse Regering zullen we op het einde van de legislatuur geen stap verder staan dan bij het begin, ondanks de stoere verklaringen in het regeerakkoord. We betreuren dat, en ik kondig een motie aan.

### Met redenen omklede moties

**De voorzitter:** Door de heer Van Dijck en door mevrouw Michiels werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de preventiecoaches**

**De voorzitter:** De heer De Bruyn heeft het woord.

**De heer Piet De Bruyn:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, deze vraag om uitleg sluit aan bij mijn vragen, waaronder een schriftelijke, aan minister Heeren. Ze heeft betrekking op het geestelijke gezondheidsbeleid op school, een item dat de minister en

veel commissieleden na aan het hart ligt. We hebben daar al vaker van gedachten over gewisseld.

Minister Heeren antwoordde me dat men nog dit voorjaar zou starten met een project van preventiecoaches inzake de geestelijke gezondheidszorg op school. Het is de bedoeling dat project vanaf volgend schooljaar volledig operationeel te maken. Volgens het antwoord van minister Heeren zullen de preventiecoaches ondersteuning bieden aan scholen, scholengroepen en CLB's in het uitwerken en implementeren van een geïntegreerd geestelijk gezondheidsbeleid. Er zijn heel veel goedbedoelde en goede initiatieven, maar het is voor een school niet altijd eenvoudig om die te integreren in haar beleid. De preventiecoaches zullen een bijdrage leveren aan de webstek [www.gezondopschool.be](http://www.gezondopschool.be) van de Vlor, die op dit moment nog geen aandacht heeft voor het aspect geestelijke gezondheidszorg.

In het licht van het grote belang dat terecht gehecht wordt aan een geïntegreerd beleid waarbij het welbevinden van de leerlingen op school breed gesitueerd wordt en waarbij naast aspecten als gezonde voeding en beweging, ook gekeken wordt naar sociale vaardigheden en psychisch welzijn, kan dit een zinvol initiatief zijn. Ik heb toch nog vragen.

Past het beleid van minister Heeren bij het geestelijk gezondheidsbeleid dat u wilt voeren? Op welke wijze was u betrokken bij de totstandkoming van dit project?

Vindt u dat de scholen en de CLB's – dat is toch de doelgroep van dit project – voldoende op de hoogte zijn om op een optimale manier gebruik te kunnen maken van het aanbod? Is de webstek [www.gezondopschool.be](http://www.gezondopschool.be) een geschikt middel om de bijdrage van de preventiecoaches op te nemen? Werden daarover afspraken gemaakt met de Vlor?

Het verraste mij dat minister Heeren op een nieuwe schriftelijke vraag antwoordde dat het hele project nog moet worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Kunt u daarover enige duidelijkheid verschaffen?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Ik heb altijd gesteld dat het belangrijk is dat scholen een integraal gezondheidsbeleid voeren. Het uitgangspunt van dat beleid vormt de brede en internationaal aanvaarde omschrijving van gezondheid van de WHO (World Health Organization). Die omschrijving stelt dat: "Gezondheid een toestand is van een zo optimaal mogelijk fysiek, mentaal en sociaal welbevinden." Concreet houdt dit dus in dat er niet alleen aandacht wordt gegeven aan thema's zoals gezonde voeding en beweging, maar ook aan thema's zoals de preventie van drugsgebruik, pesten, suïcide enzovoort.

Met de plannen die nu op tafel liggen, wordt ook uitvoering gegeven aan de intentieverklaring die ik op 27 januari 2006 samen met de minister bevoegd voor Gezondheid, de minister bevoegd voor Landbouw en de minister bevoegd voor Jeugd en Sport ondertekende. Daarin werden de aandachtsgebieden op het vlak van gezondheidsbevordering bij schoolgaande kinderen en jongeren vastgelegd. De Vlaamse gezondheidsdoelstellingen vormden daarbij het uitgangspunt. Een van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen is preventie van depressie en suïcide. Het plan van minister Heeren om preventiecoaches aan te stellen, maakt het dus mogelijk dat scholen en CLB's op een extra ondersteuning op het vlak van het uitwerken van een geestelijk gezondheidsbeleid kunnen rekenen.

Met betrekking tot de concrete uitwerking verwijs ik naar het antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 195 over de visietekst suïcidepreventie. Daarin heb ik bevestigd dat Onderwijs betrokken is geweest in de voorbereiding van het project van minister Heeren om preventiecoaches geestelijke gezondheid voor onderwijs aan te stellen. Daarin heb ik ook bevestigd dat er tussen de onderwijssector en de gezondheidssector gesprekken plaatsvonden om dit project vorm te geven.

De preventiecoaches worden binnenkort aangeworven. Ik veronderstel dat zij eerst de gelegenheid moeten krijgen om zich in te werken. Na de periode van inwerking zullen zij zich actief voorstellen aan de scholen en scholengemeenschappen uit hun regio en hun aanbod bij de scholen kenbaar maken. Het is de bedoeling dat scholen en CLB's op de preventiecoaches een beroep kunnen doen. Dat kan op verschillende manieren: scholen en CLB's kunnen zelf met de preventiecoaches contact opnemen of de preventiecoaches kunnen de scholen contacteren met de vraag of ondersteuning wenselijk is. De coaches werken aan de hand van de matrix geestelijke gezondheid die eerder op overlegmomenten tussen Onderwijs en Gezondheid is uitgewerkt. Op basis van de matrix kan men onder meer leemtes detecteren of samen met de school een actieplan opzetten om de leemtes op te vullen.

Indien dit nodig blijkt, zullen de preventiecoaches ook naar de experts inzake suïcide, drugsbeleid, pestbeleid en dergelijke doorverwijzen. Ze zullen tevens de samenwerking tussen de school en externen mee opvolgen. Het is echter altijd aan de scholen en aan de CLB's om te beslissen of ze al dan niet op het aanbod van de preventiecoaches willen ingaan.

De website [www.gezondopschool.be](http://www.gezondopschool.be) is op basis van de onderverdeling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen opgesteld. Deze ontwikkelingsdoelen en eindtermen zijn de vertrekbasis om in het onderwijs aan een gezondheidsbeleid te werken. Ze zijn dan ook een belangrijk herkenningspunt voor de leerkrachten en hun directies. De thema's die betrekking hebben op de geestelijke gezondheid, vallen nu onder de rubrieken 'stress

en emoties', 'relaties en seksualiteit' en 'genees- en genotsmiddelen'.

De gezondheidscoördinator van de Vlor beheert de website. Tijdens de overlegmomenten tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Gezondheid heeft ze zich bereid verklaard na te gaan hoe de informatie van de preventiecoaches een plaats op de website kan krijgen. Het moet evenwel een onderlinge bezorgdheid zijn om de herkenningspunten voor de scholen zo veel mogelijk te respecteren.

De website is een mogelijk kanaal om scholen over initiatieven in verband met de geestelijke gezondheid te informeren. Daarnaast hebben de scholen en de CLB's de mogelijkheid infomomenten of studiedagen te organiseren. Dit is in het verleden met betrekking tot het gezondheidsbeleid op scholen al gebeurd.

De commissie Gezondheidsbevordering zal het project opvolgen. We zullen nagaan hoe de scholen best over het geestelijke gezondheidsbeleid en over de door de preventiecoaches ontplooidde initiatieven kunnen worden geïnformeerd.

**De voorzitter:** De heer De Bruyn heeft het woord.

**De heer Piet De Bruyn:** Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik onthoud dat er overleg is tussen de beleidsdomeinen Welzijn en Gezondheid. Op zich lijkt dit me evident. De minister heeft net bevestigd dat dit alles het resultaat is van gesprekken die al veel langer lopen. Er is gezamenlijk een matrix opgesteld. Minister Heeren heeft voorgesteld om, vanuit haar eigen bevoegdheden en met haar eigen middelen, preventiecoaches te sturen. Er zijn afspraken gemaakt in verband met de concrete invulling.

Ik juich uiteraard de bereidheid van de Vlor toe om de reeds beschikbare informatie op de webstek [www.gezondopschool.be](http://www.gezondopschool.be) met aanzienlijke informatie over de geestelijke gezondheid uit te breiden.

Minister Heeren heeft dit initiatief aangekondigd. Ze heeft echter nog niet bevestigd dat de Vlaamse Regering dit heeft besproken. Ik wacht dus nog op een dergelijke bevestiging. Ik hoop alsnog te vernemen wanneer de Vlaamse Regering dit zal doen.

De scholen zitten nu vaak met een heel ruim aanbod of zelfs met een overaanbod aan goede initiatieven. Het is de bedoeling dat de preventiecoaches de scholen zullen bijstaan. De vraag is natuurlijk of de verschillende organisaties, met hun verschillende initiatieven, de figuur van de preventiecoach zullen vinden. Ze zouden de preventiecoach kunnen gebruiken om de scholen mee te delen wat ze willen aanbieden. Dit lijkt me ideaal. Het gevaar is echter dat ze in de praktijk tweemaal

op school zullen passeren. De eerste maal zullen ze hun eigen rechtstreekse kanalen en contacten gebruiken. De tweede maal zal dit via de preventiecoach verlopen. Ik vraag me af in welke mate dit het overaanbod nog groter zal maken. Ik neem aan dat dit punt tijdens de proefperiode zal worden bekeken. Op die manier kan de creatie van een dubbelaanbod worden voorkomen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de in- en uitstroom van studenten in de geïntegreerde lerarenopleiding**

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Mevrouw Kathleen Helsen:** Mevrouw de voorzitter, we hebben in de loop van deze legislatuur een nieuw decreet over de lerarenopleiding goedgekeurd. Een van de belangrijke doelstellingen van dit decreet is de verbetering van de kwaliteit van de opleidingen. Volgens mij hebben we een aantal belangrijke aanpassingen doorgevoerd. De komende jaren zullen we de effecten hiervan kunnen meten.

Nog niet zo lang geleden hebben we in deze commissie het arbeidsmarktrapport besproken. We hebben het toen vooral over het tekort aan leerkrachten gehad. Hoewel er een aantal verschillen zijn, zitten we op verschillende vlakken duidelijk met een tekort aan leerkrachten.

Tijdens de bespreking van het decreet heeft deze commissie haar bezorgdheid om de kwaliteit van de opgeleide leraren geuit. Als beleidsmakers moeten we die bezorgdheid hebben. We moeten over de toekomstige kwaliteit van de lerarenopleiding waken.

In september 2008 heb ik een schriftelijke vraag ingediend om meer zicht op de instroom in de lerarenopleiding te krijgen. Ik heb vastgesteld dat de instroom van studenten doorheen de jaren is gewijzigd. Er is een toename, maar die is verschillend naargelang het omkleuterleiders, leerkrachten basisonderwijs en leerkrachten secundair onderwijs gaat. Binnen die verschillende keuzes zien we een toename van het aantal leerlingen uit het tso en het bso die in de lerarenopleiding instromen. Het aantal leerlingen dat vanuit het aso instroomt, daalt lichtjes of blijft status quo.

Het is belangrijk voor de kwaliteit van de lerarenopleiding dat we ook zicht op de uitstroom krijgen. We mogen ons niet tot de instroom beperken. Ik zou de minister daarover dan ook een paar vragen willen stellen.

Is er een duidelijk verband tussen de vooropleiding van de studenten die in de lerarenopleiding instromen en de uitstroom uit de lerarenopleiding? Welke conclusies kunnen we hieruit trekken? Ik denk dan vooral aan conclusies met betrekking tot de studiekeuzebegeleiding. We moeten studenten die een bepaalde keuze willen maken, goed kunnen informeren over de slaagkansen en over de al dan niet binnen de opleiding aangeboden begeleiding.

Welke beleidsmatige conclusie kunnen we trekken in verband met mogelijke maatregelen die we zouden moeten nemen om voor een sterke uitstroom uit de lerarenopleidingen te zorgen? Is er een verband tussen de instroom en de hieraan gekoppelde uitstroom? Kunnen duidelijke conclusies worden getrokken? Welke op de toekomst gerichte beleidsmaatregelen kunnen we mogelijk nemen?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mevrouw de voorzitter, met betrekking tot de eerste vraag zal ik mevrouw Helsen een aantal tabellen bezorgen. Deze tabellen, die door mijn administratie zijn opgesteld, bevatten een vergelijking tussen de vier onderwijsvormen in het secundair onderwijs, de instroom in de lerarenopleiding van het academiejaar 2000-2001 tot en met het academiejaar 2005-2006 en de uitstroom uit de lerarenopleiding van het academiejaar 2002-2003 tot en met het academiejaar 2005-2006.

Uit deze zeer interessante informatie blijkt onder meer dat steeds meer studenten met een diploma van het tso of van het bso de stap naar het hoger onderwijs zetten. Dit manifesteert zich ook in de instroom in de lerarenopleiding. Het aandeel van de studenten uit het tso en, in mindere mate, van de studenten uit het bso stijgt. Het aandeel van de studenten uit het aso daalt.

In de uitstroomcijfers is het aandeel van de studenten uit het aso voor elke lerarenopleiding beduidend groter dan het aantal van deze studenten in de instroom. Het aandeel van de studenten uit het tso in de uitstroom stijgt veeleer. Het aandeel van de studenten uit het bso blijft nagenoeg status quo. Voor de lerarenopleidingen voor het lager en het secundair onderwijs is dit aandeel bovendien miniem.

De verschillende vooropleidingen brengen duidelijke verschillen tussen de instroom en de uitstroom aan het licht. Dit geldt trouwens niet enkel voor de lerarenopleidingen. De heer Cottenie, de commissaris-coördinator voor de hogescholen, heeft de slaagcijfers van eerstejaarsstudenten voor elk studiegebied in kaart gebracht.

Dit onderzoek bevestigt dat de stap van een opleiding in het bso naar een bacheloropleiding in een hogeschool

voor veel jongeren een te grote stap vormt. Ik hecht in mijn ‘tienkamp voor gelijke onderwijskansen’ dan ook veel belang aan een juiste studiekeuze. Niet elke opleiding in het secundair onderwijs is op een vlotte overstap naar het hoger onderwijs gericht. Jongeren, hun ouders, hun begeleiders en hun leerkrachten moeten zich daarvan bewust zijn.

Niet elke opleiding moet trouwens naar het hoger onderwijs toeleiden. Niet iedereen heeft de talenten om naar de hogeschool of naar de universiteit te trekken. Zolang we ervoor zorgen dat elk talent ten volle kan worden ontwikkeld, is daar niets verkeerd mee. De lerarenopleidingen en het onderwijs in het algemeen zullen desalniettemin voldoende rekening moeten houden met de verschillende voortrajecten.

Gelukkig gebeurt dat ook steeds meer. Diverse lerarenopleidingen screenen hun studenten bij de start van de opleiding, bijvoorbeeld op Nederlands en wiskunde, bieden studenten vervolgens specifieke remediërs-trajecten aan enzovoort. We ondersteunen dat ook: denk aan de mechanismen in het financieringssysteem en aan het Aanmoedigingsfonds. Specifiek voor de lerarenopleidingen zijn diversiteitsprojecten opgezet. Bij de bespreking van de hervorming van de lerarenopleiding hebben we daarvoor in deze commissie nog een decretale grondslag gecreëerd.

Op uw derde vraag wil ik het volgende zeggen. Er kan alleszins geen sprake van zijn in de lerarenopleiding de lat hoger of lager te leggen naargelang het profiel van de instroom. Het eindpunt van de lerarenopleiding is het diploma van leraar, met de daaraan verbonden basiscompetenties. Een student die dat diploma behaalt, moet aan die competenties voldoen, ongeacht zijn of haar vooropleiding. De lat moet voor iedereen hoog liggen. Ik verwacht van hogescholen en universiteiten wel dat ze hun studenten in zo goed mogelijke omstandigheden bij het afstootpunt brengen, ongeacht het parcours dat ze voordien hebben afgelegd. Maar voor wie het niet in zich heeft om over de lat te springen, mogen we niet de illusie wekken dat we die lat desnoods dan maar wat verlagen. Daar zouden we immers niemand een dienst mee bewijzen: de opleiding niet, de scholen waar die jongeren later terechtkomen niet en uiteindelijk ook die jongeren zelf niet, die spoedig zouden ervaren dat ze eigenlijk geen goede leraars zijn.

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Mevrouw Kathleen Helsen:** Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord en ook voor de cijfers die u ter beschikking hebt gesteld. Als ik uw antwoord beluister, is het duidelijk dat de uitstroom toch wel verschilt van de instroom, wat erop wijst dat de kwaliteit van de opleiding wel wordt bewaakt. Ik ben het met u eens dat het belangrijk is dat de kwaliteit van de lerarenopleiding

voldoende groot moet zijn. Op het terrein zelf worden steeds meer voorstellen gelanceerd met betrekking tot het rijzende tekort aan leerkrachten, vooral binnen technische opleidingen, waaraan vaak een technische vooropleiding voorafgaat. Zo wordt voorgesteld in de toekomst na te denken over een differentiatie in de lerarenopleiding. Er wordt steeds meer gesproken over mogelijke trajecten via het hbo en de voorbereiding op een bacheloropleiding. Ook vang ik steeds meer op over denkoefeningen met betrekking tot een masteropleiding voor leerkrachten. Ik hoor echter niet meteen dat u in de toekomst dergelijke maatregelen zou overwegen voor de lerarenopleiding. Het zijn signalen uit de sector, maar ik stel vast dat u ter zake niet meteen een keuze maakt.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Ik wil momenteel niet improviseren ter zake. Als dergelijke belangwekkende kwesties worden aangesneden, is het voor een minister misschien best eerst wat voorbereidend denkwerk te laten doen. U weet dat ik momenteel belangrijk voorbereidend denkwerk laat verrichten voor de volgende regering met betrekking tot de structuur van het secundair onderwijs. Dat leidt opnieuw tot een aantal vragen over de lerarenopleiding. U legt daar nog andere vragen naast. Ik vind dat absoluut legitieme en interessante vragen, maar ik zou het vrij dom vinden om daar mijn louter persoonlijke meningen over te ventileren. Daar is wat grondiger studiewerk voor nodig, denk ik.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het taalgedrag van kansarme peuters**

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de Gentse onderzoeker Jan Peeters stelde heel recent dat uit onderzoek van de Amerikaanse econoom Heckman blijkt dat peuters uit kansarme gezinnen over een veel minder rijke woordenschat beschikken dan andere kinderen. Zo geeft hij aan dat kinderen uit kansarme gezinnen gemiddeld 400 woorden kennen, een derde van het aantal woorden dat een gelijkaardig kind uit een gezin van hoger opgeleiden kent. Die achterstand, zo geeft hij ook nog aan, kan moeilijk worden ingehaald vanaf het ogenblik dat die kinderen naar het kleuteronderwijs gaan. Dat leidt er onder meer toe dat veel kinderen die in kansarmoede opgroeien, voortijdig afhaken in het onderwijs, en natuurlijk meer kans maken om ook in kansarmoede te

blijven. Ook al eerder is gebleken dat investeren op heel jonge leeftijd op dat vlak efficiënter is dan dit op latere leeftijd verhelpen.

Mijnheer de minister, sinds ik deel uitmaak van deze commissie, heb ik al vaak gemerkt dat u zeer gevoelig bent voor de kennis van andere talen, maar ook voor de kennis van het Nederlands. Als we het in deze commissie bijvoorbeeld hebben over het onderwijs in Brussel, dan hamert u er altijd op, en terecht, dat op de eerste plaats een goede kennis van het Nederlands absoluut raadzaam is. Een goede kennis van het Nederlands bij kinderen komt ook in deze commissie vaak ter sprake als we het hebben over anderstaligheid en anderstalige leerlingen. Mijn vraag vandaag bevindt zich echter in een wat ander kader, namelijk kinderen die opgroeien in kansarmoede.

Ik veronderstel dat u op de hoogte bent van dit wetenschappelijk onderzoek. In welke mate wordt dat gebruikt bij de beleidsvoering ter zake? Welke maatregelen neemt u of overweegt u te nemen als minister van Onderwijs om taalachterstand van heel jonge kindjes aan te pakken? Dat zou bijvoorbeeld al in de eerste kleuterklas moeten gebeuren. Indien die taalachterstand dan niet wordt aangepakt, zal het bijzonder moeilijk worden om dat later nog te verhelpen.

Bestaan er communicatieacties die als doelstelling hebben kansarme ouders te wijzen op mogelijke gevaren van een beperkte woordenschat? Ik kan me echter inbeelden dat dit helemaal geen evidente opgave is. Ik vroeg me ook af of er al overleg heeft plaatsgevonden met de minister van Welzijn om dat vraagstuk te bespreken. Alles wat met peuters te maken heeft, is immers natuurlijk ook nauw verbonden met kinderopvang. Er blijkt immers ook dat een degelijke kinderopvang de achterstand die kindjes oplopen in hun thuissituatie, wat kan verhelpen. Tot welke gezamenlijke initiatieven heeft dit eventuele overleg geleid?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mevrouw de voorzitter, de vraag van de heer Delva is zowel belangwekkend als zeer ruim. Daarom stel ik voor een wat bijzondere methode te hanteren.

Ik heb hier een uitvoerige voorbereiding, maar ik zal die niet helemaal lezen, ook omdat ik niet goed bij stem ben. Bovendien verwijs ik ook naar een aantal dingen die we wel al eerder hebben besproken. Ik stel voor dat ik u heel mijn schriftelijke voorbereiding geef. Die mag ook naar de secretaris gaan. U treft er allerlei details in aan, maar als ik dat allemaal zeg, zal ik veel in herhaling vallen.

Ik ben op de hoogte van dat wetenschappelijk onderzoek. Het wordt inderdaad gebruikt bij de beleidsvoering. Mijn administratie neemt dat onderzoek mee in overweging in

haar voorstellen voor toekomstmogelijkheden voor de volgende regeerperiode.

Mijnheer Delva, u hebt vervolgens gevraagd of we een gelijkaardige studie laten maken. Ik wil verwijzen naar de memorie van toelichting bij het decreet over het nieuwe financieringssysteem dat hier destijds is besproken. U vindt daar immers een overzicht van heel wat onderzoeken die zijn gebeurd over de relatie tussen taal en onderwijskansen, en dat voornamelijk in opdracht van de Vlaamse overheid. Ik heb dit uitvoerig toegelicht en geïllustreerd in het antwoord dat werd voorbereid, maar ik stel voor dat ik dat niet herhaal, omdat het in essentie eigenlijk ook terug te vinden is in die memorie.

U vroeg welke maatregelen ik heb genomen om die achterstand aan te pakken. Om te beginnen wil ik verwijzen naar ons debat van gisteren over de kleuterparticipatie, dat werd aangevuurd door de heer Tavernier. Toen hebben we het nog eens gehad over de maatregelen die zijn genomen. We hebben het gehad over de vraag of we al dan niet genoeg doen voor het kleuteronderwijs. Ik wil verwijzen naar statistieken, die u, denk ik, bekend zijn, over de toename van de GOK-lestijden en de zorgcoördinatie. Ik verwijs ook naar de acties, onder meer in samenwerking met Kind en Gezin, toch het belangrijkste agentschap ter zake binnen de welzijnssector, om ouders ervan te overtuigen hun kinderen tijdig naar de kleuterklas te sturen. Ten slotte hebben we hier een decreettekst goedgekeurd die de zaak wat strakker heeft gesteld door mensen te verplichten hun kinderen gedurende minstens een jaar naar de kleuterklas te sturen, alvorens hen in te schrijven in de Nederlandstalige lagere school. Daarover hadden we het daarnet, bij de vragen van de heer Van Dijck.

Dat is een hele batterij maatregelen die belangrijk zijn voor de taalverwerving. Ik verwijs ook naar wat we doen in de brede rand rond Brussel. U weet dat we daar nu al voor een derde kalenderjaar op rij een project hebben lopen waarbij we de mensen begeleiden die we extra inzetten in de basisscholen in de Vlaamse Rand in de ruime zin. Er is overigens sprake van een projectteam dat dit alles aanstuurt. We zullen dat voortzetten. Ik verwijs in mijn antwoord ook naar de tutoringprojecten, zoals die van De Katrol in Oostende.

U vraagt of er communicatieacties worden ondernomen om kansarme ouders te wijzen op mogelijke gevaren van een beperkte woordenschat, en of ik daarover al heb overlegd met minister Heeren. Via verschillende kanalen – tv-spotjes, advertenties, Klasse voor Ouders, een starterspakket met vertelkaart – worden ouders gesensibiliseerd om hun kind vroeg en geregeld naar de kleuterschool te brengen. Die communicatie is gericht naar alle ouders, maar zeker naar kansarme ouders. In het volwassenenonderwijs liep

vorig jaar een beperkt project over Nederlands als tweede taal. Het had de titel 'Ouders in interactie'. Ouders worden uitgenodigd functioneel Nederlands te leren. We zullen dat project verlengen. In de basiseducatie worden gelijkaardige activiteiten aangeboden.

In mijn antwoord zit ook een relatief lange lijst van initiatieven van de Nederlandse Taalunie. Die initiatieven inzake taal en taalverwerving bij kleuters en jongeren staan los van de Vlaamse overheid, en gaan uit van diverse actoren. Tot slot wil ik het hebben over iets wat belangrijk is in deze context: het scharnier tussen basisonderwijs en secundair onderwijs. Gisteren heeft het parlement nieuwe eindtermen goedgekeurd. Die hebben precies tot doel om dat scharnier beter te laten functioneren, onder meer voor het Nederlands en ook wel voor het Frans. Dat moet zorgen voor een vloeiende, efficiënte leerlijn van onze kinderen, ook in de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs.

Uw vraag raakt dus de hoofdmoot van mijn beleid aan, en we zouden daar nog uren kunnen op doorgaan. Ik zal dat nu niet doen, maar in mijn schriftelijke nota die ik u bezorg, vindt u een goed overzicht van hoe we op het taalgedrag van taalarme peuters proberen in te werken.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

**Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rationalisatie van het hogeronderwijsaanbod**

**De voorzitter:** De heer De Bruyn heeft het woord.

**De heer Piet De Bruyn:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is uiteraard niet de eerste keer dat dit onderwerp in de commissie ter sprake komt. We zijn allemaal overtuigd van het belang van het dossier, en dat blijkt uit alle discussies die we daarover al hebben gevoerd.

Een hele tijd geleden hebt u een commissie opgestart. Die commissie moest zich buigen over de kwaliteit van het onderwijs in Vlaanderen, en onderzoeken aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om het kwaliteitsniveau te kunnen handhaven. Het betreft de zogenaamde commissie-Soete waarvan inmiddels een rapport en een opvolgingsrapport beschikbaar zijn. Als ik het me goed herinner, is het opvolgingsrapport wel onder de commissieleden uitgedeeld, maar hebben we nog niet de kans gehad om het hier te bespreken. Ik vind dat jammer, want het is een belangrijk rapport over een belangrijk onderwerp.

Anderhalf jaar geleden hebben we, naar aanleiding van een interpellatie die ik hier heb gehouden, stilgestaan bij de rationalisatie van het hoger onderwijs. Dat leidde tot de goedkeuring van een motie waarin de Vlaamse Regering wordt opgeroepen om uiterlijk tegen eind 2008 knopen inzake de rationalisatieplannen voor het hoger onderwijs door te hakken.

Ik wil u daarover enkele concrete vragen voorleggen. Klopt het dat er nog steeds geen knopen zijn doorgehakt? Hoe denkt de minister een echte rationalisatie te realiseren? We zijn het er met zijn allen over eens dat die er moet komen. Wanneer wordt daar werk van gemaakt? En is daarbij nog een rol weggelegd voor het rapport en het opvolgingsrapport van de commissie-Soete?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mevrouw de voorzitter, collega's, ik ben natuurlijk erg blij dat u de centrale doelstelling van mijn hogeronderwijsbeleid onderschrijft: voor iedereen gelijke kansen op hoger onderwijs van uitstekende kwaliteit. Ik herhaal dat die doelstelling de ware drijfveer van de rationalisatie is. Dit is dus geen oefening in besparen, want anders zou ik niet nog meer in het hoger onderwijs investeren. Eigenlijk proberen we om het optimaal inzetten van de talenten van onze professoren, docenten en onderzoekers te verbeteren, zodat we de kwaliteit van ons hoger onderwijs nog verder kunnen verbeteren. Maar ook om beter te kunnen inspelen op bepaalde lacunes in het aanbod. Mevrouw Poleyne is er niet, maar ik verwijs in dat verband bijvoorbeeld toch naar de gedachtewisseling die we hier enkele weken geleden hebben gehouden over de strategienota van de gouverneur van West-Vlaanderen.

Wat is er nu al concreet gebeurd? U zult zich herinneren dat we in het Financieringsdecreet, dat we hier vorig jaar uitvoerig besproken en vervolgens goedgekeurd hebben, een vrij ruim kader voor de rationalisatie hebben ingeschreven. We hebben in het decreet niet haarfijn beschreven wat er precies gerationaliseerd moet worden. We hadden dat in principe kunnen doen: formules bedenken, die op onze databanken loslaten en dan zien welk resultaat eruit rolt. Dat zou op het eerste gezicht het snelste en misschien ook het eenvoudigste zijn geweest. Maar ik ben er zeker van dat dit niet het beste zou zijn geweest.

Het lijkt me verstandiger dat de instellingen onderling en in overleg met personeel en studenten en eventueel ook met beroepssectoren, studiegebied per studiegebied, opleiding per opleiding en zo nodig zelfs afstudeerrichting per afstudeerrichting nagaan hoe ze het hoger onderwijs best kunnen inrichten. Het kan bijvoorbeeld heel erg nodig zijn om een kleine opleiding te behouden en ze zelfs beter te omkaderen, ook al

lijkt dat economisch niet efficiënt. Het kan ook aange-  
wezen zijn om toch te sleutelen aan een grote opleiding  
– omdat je bepaalde specialisaties nog niet afdekt of  
omdat er elders een bepaalde academische expertise zit.  
Met een louter mathematisch model kan je die nuances  
niet vatten.

Aan de commissie-Soete heb ik gevraagd om dat alle-  
maal in kaart te brengen. Wat zijn de richtnormen om te  
kunnen vaststellen of een opleiding al dan niet efficiënt  
wordt georganiseerd? Hoe kan je dat meten? Maar ook:  
welke nuances kunnen daarbij eventueel worden aange-  
bracht? Wat zijn de bijkomende elementen waarmee je  
rekening moet houden als je delen van het hogeronder-  
wijslandschap begint te hertekenen? De commissie-  
Soete heeft dat gedaan. Ik heb u de verschillende deel-  
rapporten laten bezorgen. Het is nu aan de instellingen  
om daarmee aan de slag te gaan.

De eerste deadline om concrete dossiers in te dienen, was  
in principe 30 juni 2008. Ik zeg de eerste deadline, omdat  
het decreet er vier vermeldt: 30 juni 2008, 30 juni 2009,  
2010 en 2011. Omdat de commissie-Soete in het voorjaar  
van 2008 nog volop bezig was met de besprekingen voor  
het tweede deel van haar rapport en zich toen onder andere  
ook tot taak had gesteld om een uniform sjabloon voor de  
rationalisatieplannen te ontwerpen, heeft zij voorgesteld  
om die eerste deadline te laten passeren.

U herinnert zich wellicht dat we bij de opmaak van de  
begroting 2009 de 5 miljoen euro die we in het decreet  
hadden vastgelegd ter financiering van de rationalisatie-  
plannen die in 2008 zouden worden ingediend, hebben  
toegevoegd aan het budget voor 2009. We hebben nu  
dus een fonds van 10 miljoen euro voor de financiering  
van de plannen die tegen 30 juni kunnen worden inge-  
diend en waarover de Vlaamse Regering dan in het na-  
jaar, op advies van een commissie van deskundigen, een  
beslissing zal nemen. De instellingen zijn daarvan op de  
hoogte: ik heb hun eerder dit voorjaar een brief gestuurd  
waarin ik een en ander nog eens op een rij heb gezet en  
waarin ze ook een sjabloon vonden voor de opmaak van  
de rationalisatieplannen. Over iets meer dan twee maan-  
den verwacht ik daar dus de eerste resultaten van.

**De voorzitter:** De heer De Bruyn heeft het woord.

**De heer Piet De Bruyn:** Ik dank de minister voor het  
antwoord. Het traject dat de minister heeft geschetst, is  
gekend. Ik betreur het dat de commissie niet de kans  
heeft gehad om het rapport te evalueren. Dat zou zinvol  
zijn geweest, temeer omdat we binnenkort een nieuw  
parlement krijgen, met veel nieuwe mensen die wellicht  
met evenveel enthousiasme aan de slag zullen gaan maar  
toch de voorgeschiedenis niet hebben meegemaakt.

Ik heb alleen maar respect voor de minister als hij zegt dat  
we daar een mathematisch model op kunnen zetten, maar

dat de kans op een goed resultaat zo goed als onbestaan-  
de is. Ik denk dat we het daarover volkomen eens zijn.  
De voorzichtigheid en de geleidelijkheid waarvoor de  
minister pleit, de betrokkenheid en de verantwoorde-  
lijkheid van de instellingen zelf, kunnen we enkel maar  
ondersteunen. We weten natuurlijk dat het gaat om  
evenwichten die zeer moeizaam zullen verschuiven.  
We moeten daar begrip voor opbrengen.

Ik betreur het dat wij als parlement niet de gelegenheid  
hebben gehad om specifiek dit onderdeel van het rap-  
port-Soete, samen met de minister en de auteurs van  
het rapport, te bespreken. Ik vind dit een gemiste kans.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Interpellatie van mevrouw Helga Stevens tot de  
heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president  
van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van  
Werk, Onderwijs en Vorming, over het Steunpunt  
Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO)**

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens heeft het woord.

**Mevrouw Helga Stevens:** Mevrouw de voorzitter,  
mijnheer de minister, geachte collega's, blijkbaar is er  
een groot en groeiend probleem met het nieuwe steun-  
punt voor leren en werken met een functiebeperking in  
het hoger onderwijs, het SIHO (Steunpunt Inclusief  
Hoger Onderwijs). Dit steunpunt moest het vroegere  
Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger  
Onderwijs (VEHHO) vervangen.

Mijnheer de minister, ik heb twee jaar geleden al een  
vraag gesteld bij het risico op een beperkt draagvlak  
van het nieuwe steunpunt. Nu blijkt het nog erger dan  
gedacht. Zo zou geen enkele instelling uit de associatie  
Leuven betrokken partij zijn. De minister heeft toen  
geantwoord dat hij zich bewust was van dit probleem  
en dat hij dit wou oplossen via verruimingsmiddelen  
op de begroting van het steunpunt en de installatie van  
een stuurgroep om het hele werkveld te betrekken en  
inspraak te geven.

Mijnheer de minister, u lijkt de aanbevelingen van de  
stuurgroep van 12 november 2008 gewoon naast u neer  
te leggen terwijl u die net had opgericht om de demo-  
cratische controle te organiseren op de werking van het  
steunpunt en het hele onderwijsveld hierbij te betrek-  
ken. Ik verwijs ook naar de bedenkingen die de Vlaamse  
Vereniging van Studenten (VVS) formuleerde bij het  
SIHO-actieplan.

Bovendien hebt u zelf gezorgd voor verruimingsmid-  
delen om via die weg een breed draagvlak te creëren.

Daarom, in het licht van het bovenstaande, valt het niet te begrijpen waarom u nu groen licht zou kunnen geven aan een invulling die, in plaats van zoveel mogelijk expertise te betrekken uit alle associaties, een project dreigt te worden dat qua horizon niet veel verder reikt dan de diensten die we vroeger kenden en die eveneens per instelling waren georganiseerd. Ik voel wat nu gebeurt aan als een echte gemiste kans waarvan de studenten met een handicap het slachtoffer zijn. Ik snap niet hoe u dit heeft kunnen laten gebeuren.

Zo dreigt dit steunpunt een lege doos te worden die de studenten met een functiebeperking in de kou laat staan. De overgang van VEHHO naar SIHO verliep al niet naadloos, waardoor er kostbare tijd verloren ging.

Ondertussen is het nieuwe steunpunt al zeven maanden aan het opstarten en zijn er nog steeds de grootste twijfels op enige concrete output die voor de doelgroep het verschil kan maken.

Ik denk dat bij deze gang van zaken terechte vragen gesteld mogen worden. Waarom wijkt het SIHO-actieplan af van het meerjarenplan? Een fundamentele vraag is of dit actieplan en de in de begroting voorziene uitgaven inderdaad wel nog passen in de uitvoering van het meerjarenplan. Moet de overheid voorzien in de financiering van het voorliggende actieplan, dat in aanzienlijke mate afwijkt van wat vooropgesteld en beloofd is in de aanvraag en in de meerjarenplanning, in die mate dat we ons afvragen of de opdracht niet in het gedrang komt? De procedure zoals bepaald in artikel 23 en 27 van het meerjarenplan is ook niet gevolgd. Ik verwijs ook naar artikel 29 van het meerjarenplan. Het steunpunt heeft immers geen gemotiveerde aanvraag tot herziening van het meerjarenplan en de begroting ingediend of geagendeerd op de stuurgroepvergadering.

Waarom komen twee van de drie inhoudelijke experts en de helft van het aantal voltijdsequivalenten (VTE) uit dezelfde vakgroep en drie van de vier medewerkers uit dezelfde associatie? Het actieplan lijkt vooral uit te gaan van een Gentse werking. Er kan terecht gevreesd worden dat door de gekozen functieprofielen en de twijfelachtige expertise het gezag en het draagvlak ontbreekt voor een goede ondersteuning van alle instellingen in Vlaanderen. Zo dreigen studenten met een functiebeperking het slachtoffer te worden aan heel wat instellingen. Is dit de bedoeling? Hopelijk niet. Dus, hoe zult u dan deze terechte vrees wegnemen?

De beheersovereenkomst maakt in artikel 43 klaar en duidelijk melding van de huisvesting van het steunpunt in een omgeving die relevant en adequaat is en duidelijk herkenbaar voor de gebruiker. De commissie die de aanvraag van dit samenwerkingsverband beoordeelde, vond een versnippering van personeel over de drie instellingen geen goed idee en vroeg zich af of tweewekelijks

een halve dag overleg wel zou volstaan. De jury pleitte ervoor alle medewerkers op één plaats te huisvesten. Het huishoudelijk reglement dat in de herfst van 2008 werd uitgedeeld, laat echter opnieuw toe dat iedereen zijn werkpost heeft op de locatie van de respectieve instelling. We zien niet goed in hoe die bijna volledig nieuwe ploeg op die manier een hecht team zal kunnen worden. We vragen ons af of dit wel volstaat om een geïntegreerde en kwalitatieve werking te garanderen. Evenmin wordt de herkenbaarheid voor de gebruiker gegarandeerd. Deelt de minister mijn mening dat de huisvesting van SIHO op één centrale locatie een belangrijke meerwaarde zou betekenen voor de werking van SIHO en ook de herkenbaarheid en de uitstraling van dit steunpunt zou bevorderen?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke:** Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, over het steunpunt is al veel te doen geweest. Er waren de technische problemen om de overgang te maken van het jaarlijks ad hoc gefinancierde VEHHO naar een meer structureel verankerd steunpunt. We hebben het daarover uitgebreid gehad naar aanleiding van een interpellatie die u, mevrouw Stevens, in juni van vorig jaar gehouden hebt.

Na het doorlopen van die administratieve lijdensweg konden we dan toch een oproep lanceren voor kandidaturen om het steunpunt te dragen. En hoewel er op zich weinig te kiezen was, aangezien maar één samenwerkingsverband op de oproep gereageerd had, sprak een onafhankelijke jury zich toch positief uit over het voorstel van dat consortium van de Hogeschool West-Vlaanderen, de VUB en de Universiteit Gent. Een aantal aanbevelingen van die jury konden we verwerken in de beheersovereenkomst die ik vorige zomer met de betrokken instellingen heb gesloten.

Ik dacht dat ons verhaal vorig jaar daar geëindigd was, mevrouw Stevens. Ik had toen de oprechte verwachting dat daarmee de trein eindelijk vertrokken was. Die hoop bleek, helaas, niet gewettigd. De stuurgroep die we hebben ingesteld, had immers inderdaad serieuze bedenkingen bij het actieplan en de begroting voor het eerste werkjaar die het SIHO voorstelde. Bij een eerste vergadering hierover, op 12 november 2008, gaf de stuurgroep nog geen advies, maar vroeg zij het steunpunt om bijkomende informatie. Een advies is wel uitgebracht, en vervolgens via de administratie aan mij overgemaakt, op de stuurgroepvergadering van 18 december, toen een meerderheid van de leden zich negatief uitsprak over het actieplan en de begroting.

In dat negatieve advies heb ik niet gelezen dat het actieplan te fel zou afwijken van het oorspronkelijke meerjarenplan, dat het steunpunt bepaalde procedures niet zou hebben gevolgd, of dat er van de huisvesting een

probleem zou worden gemaakt. Er waren wel tal van andere kritieken, gaande van de visie van het steunpunt op inclusief hoger onderwijs, die te vaag was uitgewerkt, over onduidelijkheid over de expertise van de medewerkers, tot een begroting die ronduit slordig was.

Voor wie meent dat ik mij van het advies van de stuurgroep niets aangetrokken zou hebben, wil ik hier uitdrukkelijk stellen dat ik dat over het algemeen wel degelijk pertinente kritieken vond. De stukken van het SIHO waren niet goed genoeg en door terecht op een aantal pijnpunten te wijzen en bepaalde bekommernissen te uiten, heeft de stuurgroep zich ernstig van haar taak gekwet. In exact die bewoordingen heb ik dat ook per brief laten weten aan de leden van de stuurgroep.

Maar wat in die commotie blijkbaar over het hoofd gezien wordt, is dat die boodschap ook bij de promotoren van het SIHO is aangekomen. Na het negatieve advies hebben zij dan ook gebruik gemaakt van de mogelijkheid die in de beheersovereenkomst is ingeschreven, om mij een gemotiveerde antwoordnota en herwerkte stukken te bezorgen. Samen met mijn medewerkers in de administratie en op het kabinet ben ik tot de vaststelling gekomen dat de promotoren ontegensprekelijk een inspanning geleverd hebben om aan de vragen, opmerkingen en bedenkingen van de stuurgroep tegemoet te komen. Het herwerkte actieplan bevat nu wel een meer uitgeschreven visie, de specifieke expertise van de projectmedewerkers inzake handicap en hoger onderwijs is nader toegelicht, er is een gedetailleerde en toegelichte begroting opgesteld, het actieplan bevat een duidelijk overzicht van activiteiten en indicatoren enzovoort.

Na rijp beraad heb ik daarom besloten om het herwerkte actieplan en de herwerkte begroting uiteindelijk toch goed te keuren. In die herwerkte stukken zit misschien weer stof tot discussie. Maar mij lijken die een normale dienstverlening niet te verhinderen. En wellicht blijven bepaalde punten van kritiek in zekere zin onbeantwoord. De oorspronkelijke promotor van de Howest en die van de VUB, die ook het VEHHO meegemaakt hadden, hebben andere opdrachten gekregen of zijn andere engagementen aangegaan en zijn daardoor ook in dit dossier uit beeld verdwenen. Als een van deze mensen bij de NVAO is gaan werken, ben ik natuurlijk niet in staat om dat te veranderen.

Voor een goede overgang van VEHHO naar SIHO is dat inderdaad allesbehalve ideaal. Maar we kunnen dat de nieuwe mensen die zich daarin engageren toch niet aanwrijven. Vandaar mijn beslissing om het team van het SIHO en hun promotoren een faire kans te geven om zichzelf te bewijzen. Op het einde van het werkjaar wil ik de balans opmaken en oordelen, mede op advies van de stuurgroep, of het SIHO die kans gegrepen heeft.

Al die perikelen betekenen trouwens niet dat er nog helemaal niets zou zijn gebeurd. Maar er is uiteraard nog

wel een weg te gaan. Met welke medewerkers het SIHO dat allemaal doet, mevrouw Stevens, en vanop welke locatie of locaties, dat maakt mij eerlijk gezegd niet zo heel veel uit. Meer nog, het is eigenlijk triest dat de discussies bij momenten leken te draaien rond welke instellingen hoeveel voltijdsequivalenten zouden kunnen krijgen. Daaraan wil ik niet meedoen.

Het steunpunt is opgezet om de universiteiten en de hogescholen te ondersteunen in hun werking ten aanzien van studenten en personeelsleden met een functiebeperking. Ik denk dat het die mensen niet uitmaakt wie er precies voor zorgt dat de dienstverlening in hun hogeschool of universiteit op een hoger niveau getild wordt. Resultaten moeten er zijn.

Dat doet geen afbreuk aan het feit dat het steunpunt voor alle hogescholen en universiteiten moet werken. In mijn antwoord op uw interpellatie van vorig jaar heb ik gezegd: “Het gaat niet op om een steunpunt op te zetten en daarbij het risico te lopen dat dit maar voor een deel van het Vlaamse hoger onderwijs werkt.”

Ik blijf daarbij, en ik heb dat nog eens heel uitdrukkelijk laten weten aan de promotoren van het steunpunt: een voldoende ruim draagvlak is een absolute noodzaak voor de relevantie en het voortbestaan van het SIHO na dit eerste werkjaar. Ze zullen moeten bewijzen dat ze dat kunnen creëren. Tegelijk weet ik ook: als iedereen op de eigen netwerken terugplooit, hebben die inspanningen weinig zin. Het zou mij erg ontgoochelen, maar in dat geval doeken we het SIHO beter op en kunnen we het idee van een overkoepelend steunpunt beter helemaal verlaten. Want in die omstandigheden heeft het in mijn ogen geen zin om een nieuwe oproep voor een ander steunpunt te lanceren – een optie waar enkele stuurgroepleden in het advies voor pleitten.

Voor alle duidelijkheid: ik hoop dat het niet zo ver moet komen en dat het SIHO, na een moeilijke start, een hoge vlucht mag nemen. Als u de minister van Onderwijs hierover nog eens ondervraagt – en ik mag hopen dat die gelegenheid zich zal voordoen –, dan zou het over de realisaties van het SIHO moeten gaan in plaats van over de problemen.

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens heeft het woord.

**Mevrouw Helga Stevens:** Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord.

Ik wil me niet focussen op kleine problemen, maar het is toch belangrijk om aandacht te hebben voor de kleine ergernissen. U wou niet spreken over personen, maar het is belangrijk om iedereen op het werkteerrein te betrekken bij het SIHO. Ik vind het niet normaal dat de meerderheid van de personeelsleden uit één associatie komt. Dat vind ik niet gezond. Waar blijft dan de inbreng

van verschillende ideeën, de clash van verschillende meningen, als mensen allemaal uit dezelfde associatie en vakgroep afkomstig zijn? Ik vind dat niet ernstig en het geeft geen meerwaarde.

Ik wil het SIHO uiteraard een kans geven. Dat is in het belang van alle studenten met een functiebeperking. Ik begrijp dat de opstart moeilijk is geweest en ik weet ook dat het een moeilijke procedure was om de oproep te lanceren. Blijkbaar heeft maar één samenwerkingsverband gereageerd. Dat kan ik u niet verwijten uiteraard. Maar misschien is het ook fout gelopen bij de oproep zelf, misschien was die te beperkt. Ik ga daar nu niet over oordelen, want het zijn vijgen na Pasen. De situatie is nu zo. Er is één samenwerkingsverband, de Universiteit Gent, VUB en Howest. Limburg, Antwerpen en Leuven hebben ook een universiteit. Ik vind dat een beetje vreemd, maar ik wil het SIHO echt een kans geven.

Ik denk dat het ook belangrijk is om te focussen op de huisvesting op een herkenbare locatie. Waar anders kan men studenten met een handicap fysiek naartoe sturen? Voor mij heeft het ook een symbolische functie. Nederland heeft een duidelijke profilering, een kantoor met eigen mensen, onafhankelijk van een bepaalde associatie of een universiteit. Ik denk dat dat belangrijk is voor de herkenbaarheid. Misschien dat anders voor studenten de drempel te hoog ligt. Het is belangrijk dat het SIHO los van de universiteiten aan sich of van de associatie opereert. Zo zie ik het.

Mijnheer de minister, uiteraard ben ik het met u eens dat de resultaten belangrijk zijn. Tot nu toe hebben we nog niet veel resultaten gezien. Dat zijn de feiten.

Blijkbaar hebben de promotoren het actieplan en de begroting herwerkt. Ik ben blij dat te horen. Ik hoop dat het nu meer beantwoordt aan het meerjarenplan. Is de herwerking van het actieplan en de begroting voorgelegd aan de stuurgroep voor advies? Ik wil niet zeggen dat ze buitenspel wordt gezet, maar het is natuurlijk een stuurgroep, wat betekent dat het een waakhond is. Waarom is die dan niet betrokken bij de herwerking? Er is een stuurgroep, dus moeten we die mensen ook de kans geven om hun taken uit te voeren. Anders kunnen we ze beter afschaffen. Is de stuurgroep daarbij betrokken geweest of niet?

Wij moeten niet besluiten dat het SIHO zijn doelstellingen niet zal halen. Het zou echt jammer zijn mocht dat gebeuren, maar net daarom is besluiten dat een koepel of steunpunt niet nodig is, misschien niet raadzaam. We kunnen terugvallen op de ervaringen van het VEHHO. Ik betreur eigenlijk dat we een instelling die goed werkte, hebben opgedoekt. Waarom?

**Minister Frank Vandenbroucke:** Ik ben niet helemaal zeker hoe die tweede fase procedureel gezien verlopen is.

U moet begrijpen dat er twee soorten kritiek zijn. De eerste kritiek is: u bent doorgegaan na negatief advies. De tweede is: waarom duurt dat allemaal zo lang?

Op de eerste kritiek wil ik zeggen dat we de mensen de tijd hebben gegeven om hun huiswerk grondig over te doen. Als we dan weer een rondje zouden draaien in die stuurgroep, waarin blijkbaar ook allerlei belangen spelen, zouden we nog meer tijd verloren hebben. Op een bepaald moment wenste ik, weliswaar na rijp beraad, te beslissen.

Ik wil herhalen, mevrouw Stevens, dat ik veel van uw zorgen deel. Maar hier spelen trieste elementen een rol. Er is enggeestige belangenverdediging in het spel van instellingen. Er is geen belangenverdediging van studenten met een handicap. Ik wens daar niet langer in mee te spelen. Dat is de reden waarom ik heb beslist. Het SIHO zal doorgaan. Ik geef hen een jaar de tijd om zichzelf te bewijzen. Ik wens ook niet dat andere instellingen revanche kunnen nemen en blijven blokkeren.

**Mevrouw Helga Stevens:** Mijnheer de minister, ik ben het met u eens. Ik ben een mens van goede wil. Ik wil het SIHO ook een kans geven. Dat is belangrijk voor de studenten. Ik denk dat we na één jaar een ernstige evaluatie moeten houden. Dan moeten we kijken of er resultaten zijn geboekt of niet. Dat zullen we afwachten. Ze hebben nu een tweede kans, ik hoop dat ze die goed gebruiken en dat ze de verloren tijd inhalen. Twee jaar verloren tijd is veel. Ze hadden een mooie basis om op verder te bouwen, maar ze zijn gewoon opnieuw beginnen te bouwen. Dat is nutteloos, lijkt me. Goed, we zullen zien.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---



